

929Požar, H.
621.3-05Požar, H.
001-051Požar, H.

Hrvoje Požar: Zagrepčanin

Vesna Kusin
Grad Zagreb

Poštovane dame i gospodo, cijenjeni uzvanici, uvaženi poklonici Hrvoja Požara, dragi Kninjani i Kninjanke, što reći nakon svega što ste danas već čuli o velikom Kninjaninu – Hrvoju Požaru? Naime, sve je već rečeno o njegovom radu i postignućima. A jedno i drugo uglavnom je vezano uz Zagreb, gdje je proveo najplodnije i najkreativnije godine svoga života. Time je zadužio Zagreb. Ali bili bismo uskogrudni kada bismo ustvrdili da je zadužio samo Zagreb. On je zadužio cijelu Hrvatsku, a njezina metropola mu svoju zahvalnost može izreći u ime cijele države.

Na kraju obilježavanja 100. obljetnice rođenja, ali i 25. godišnjice smrti akademika Hrvoja Požara, meni preostaje tek da još jednom ukratko rezimiram njegov uspješan radni i životni vijek. Inženjer, doktor tehničkih znanosti, sveučilišni profesor, znanstvenik svjetskoga glasa, enciklopedist i akademik Hrvoje Požar nezaobilazna je i stožerna osobnost novije hrvatske povijesti u području tehničkih znanosti. Rođeni Kninjanin, profesionalno je i znanstveno bio vezan uz Zagreb, gdje je i ostvario sva svoja dostignuća kojima je zadužio hrvatsku metropolu. Zahvaljujući njegovu neprocjenjivu radu, studij elektrotehnike u Zagrebu svrstan je uz bok svjetskih elektrotehničkih fakulteta. Sudjelovao je i u radu Instituta za elektroprivredu u Zagrebu, iz kojega se uz njegov doprinos razvio Energetski institut koji danas ponosno nosi njegovo ime. Utemeljitelj je i svjetski poznate Zagrebačke energetske škole. Svojim neumornim djelovanjem i vrhunskim znanstvenim postignućima pronio je ime Zagreba svijetom. A Zagreb, u kojem je 1991. našao i svoj vječni pokoj, zahvalio mu je Nagradom Grada Zagreba, dodijeljenom mu još 1966.

Temelji Požarove uspješne karijere postavljeni su također u Zagrebu gdje se školovao, studirao, diplomirao i doktorirao na Tehničkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. No, iz svog zavičaja, podno kninske tvrđave, drevnoga sijela starohrvatskih knezova i kraljeva ponio je u život odlučnu čvrstinu, upornost i moralnost te iznimnu nadarenost i radinost. Bio je izniman čovjek, blag i postojan, koji svoja životna opredjeljenja nikada nije žrtvovao za brze prohibitke, nego je cijeli život žrtvovao radu

i traženju novih i boljih rješenja. Zato su ga svi s kojima je bio u doticaju doživljavali kao jednostavnog i neposrednog čovjeka koji je zračio humanošću i neizmjernom snagom za iznalaženje novih rješenja, a iznad svega kao čovjeka novih ideja. Dubinom i širinom svojih promišljanja kao i snagom argumenata oplemenjivao je i ohrabrivao sve u svojoj okolini. Bio je pojam čovjeka, učitelja i uzor, kojega su mnogi slijedili.

Prva radna iskustva stekao je na terenu, odnosno u pogonima Tvornice aluminija u Šibeniku. Njegova je teorija, dakle, proizlazila i iz prakse. Nakon nekoliko godina izbivanja, vraća se u Zagreb gdje postupno i upornim radom krči nove putove znanosti, poboljšava ili formira nove institucije, djelovanje i razvoj kojih se bazira na onim temeljima i smjernicama koje je upravo on precizno odredio. Punih 50 godina bio je duboko zadubljen u sve oblike racionalnog i ekonomičnog korištenja energije za potrebe čovjeka i njegove sredine. Prvi je u Hrvatskoj sagledao elektroenergetski sustav kao cjelinu s mrežom elektrana i potrošača, te usmjerio i počeo razvijati metode za globalna energetska istraživanja. Bio je pristaša najveće moguće energetske samostalnosti svake države, jer je bio svjestan da se bez energetske samostalnosti ne može imati ni politička samostalnost. A o tome smo se osvjedočili već nebrojeno puta.

Hrvoje Požar bio je vizionar. Išao je korak ispred svoga vremena. Svojim širokim pogledima sagledavao je nužnost povezivanja različitih znanosti, pa je promicao afirmaciju interdisciplinarnosti u vezama temeljnih prirodoslovno-matematičkih znanosti kao i njihovu primjenu u tehničkim i medicinskim znanostima. Bio je, dakle, tvorac ideja koje u XXI. stoljeću sve više dolaze do izražaja. Zalagao se za viziju modernog sveučilišta vjerujući da je to dostižan cilj. Radio je na mnogo razboja. Za sve je nalazio vremena i nikada ni jedan segment njegova djelovanja nije trpio zbog drugoga. U burnim vremenima na Sveučilištu, prisjetimo se 1971. i Hrvatskoga proljeća, kada je, u odsutnosti rektora, kao prorektor hrabro i dostojno branio legitimnost studentskoga štrajka i dignitet Sveučilišta. Takav je bio Hrvoje Požar. Uvijek predan, maran i otvoren svim izazovima. U idealnom skladu objedinjavao je istraživački, organizacijski i nakladnički vid svoje znanstvene djelatnosti, što je rijetka osobina. Njegovo životno djelo i njegova osobna energija, koja se s njega prelijevala na sve oko njega, zaslužuje trajno sjećanje i zahvalnost svih nas.

Rad je za akademika Hrvoja Požara bio osnova svega. I to je cijeloga života neumorno dokazivao. Krčio je nove putove znanosti golemim znanjem i još upornijim radom. Za njega je odmor bila nepoznata kategorija. Odmor mu je bila istoznačnica za mir u kojem je mogao neometano još žustrije raditi i istraživati. Njegov je entuzijizam bio zarazan, a radni tempo ubitačan. Tako su uz njega ostajali samo najbolji, spremni na odricanja, ali i na vrhunske rezultate. Bio je rođeni vođa. Okupljao je oko sebe i svojih ideja ambiciozne mlade inženjere željne znanja. A svoje znanje

i iskustvo uporno je i nesebično prenosio na mlade – studente, asistente i suradnike. Osobnim primjerom pokazivao im je kako se uložnim trudom i radom dolazi do novih spoznaja te ispravljaju rezultati vlastitih i tuđih dostignuća. Težio je sve boljemu i boljemu, postavivši si zahtjevan cilj – savršenstvo, koji je i dostigao. Zato nikada nije ulazio u jalove sukobe sa svojim neistomišljenicima. Medijski nije često istupao, svjestan snage politike nad znanjem, pa je zainteresiranima nesebično prepuštao rezultate svojega stručnoga i znanstvenoga rada. Takav je bio Hrvoje Požar. Malen je hodio pod zvijezdama, da bi njegova zvijezda velikim sjajem blistala nad hrvatskom znanošću.